

CENTRUM PEDAGOGICKO – PSYCHOLOGICKÉHO PORADENSTVA A PREVENČIE

Komenského 2740, Kysucké Nové Mesto

Telefón: 041 / 421 21 76

mail: pppknm@stonline.sk

Čo je potrebné všímať si u detí

Priame príznaky šikanovania

- Posmech, posmešné poznámky na adresu dieťaťa, pokorujúce prezývky, nadávky, ponižovanie, hrubé žarty. Rozhodujúce je, do akej miery je dieťa „zábavkou“ zraniteľné.
- Kritika dieťaťa, výčitky na jeho adresu, najmä ak sa podávajú nepriateľským, až nenávisťným, prípadne pohrdavým tónom.
- Príkazy, ktoré dieťa dostáva od iných detí najmä ak sa podávajú panovačným tónom a skutočnosť, že sa im dieťa podriaďuje.
- Naháňanie, strkanie, štvachanie, údery, kopanie, ktoré nemusia byť zvlášť silné, ale je nápadné, že ich obeť nevracia.
- Bitky, v ktorých jeden z účastníkov je zreteľne slabší a snaží sa uniknúť.

Nepriame príznaky šikanovania

- za dieťaťom neprichádzajú domov spolužiaci a kamaráti, nie je pozývané na návštevu k iným deťom,
- dieťa odmieta chodiť do školy, aj keď skôr malo školu rado,
- dieťa nechodí do školy, zo školy najkratšou cestou, strieda rôzne cesty, prosí o dovoz,
- zo školy chodí hladné (agresori mu berú desiatu, lístky na obed),
- stráca záujem o učenie, zhoršuje sa jeho školský prospech, niekedy náhle.
- dieťa býva doma smutné, apatické, má výkyvy nálad, zmieňuje sa o možnej samovražde,
- žiada peniaze, pritom udáva nevieryhodné dôvody, prípadne doma kradne peniaze,
- nápadne často oznamuje stratu vecí, veci má poškodené alebo zničené, má zašpinený alebo poškodený odev.
- sťažuje sa na neurčité bolesti brucha alebo hlavy, ráno vracia, snaží sa zostať doma, svoje zdravotné ťažkosti preháňa, prípadne i simuluje,

- dieťa sa zdržiava viac doma, ako malo vo zvyku,
- Pri tímových športoch býva dieťa volené do družstva medzi poslednými,
- Počas prestávok vyhľadáva blízkosť učiteľov,
- Odreniny, modriny, škrabance alebo rezné rany, ktoré dieťa nevie uspokojivo vysvetliť.

Toto všetko môže byť príznakmi aj iných javov, netreba sa unáhliť, konať skratovo, ale ani podceňovať. Zvýšenú pozornosť treba venovať **novonastúpeným žiakom**. Ide o dôležité momenty, ktoré by rodič a učiteľ nikdy nemal prehliadať, ale práve naopak, skúmať ich príčiny. Len tak sa dá dieťaťu pomôcť.

Je potrebné si uvedomiť, že riaditelia škôl majú zákonnú povinnosť stanoviť postupy, ktoré zamedzujú šikanovaniu medzi žiakmi a oboznámiť s nimi učiteľov, rodičov a žiakov. Efektívna stratégia namierená proti šikanovaniu má byť súčasťou školského poriadku a disciplíny. Postupy, ktoré budú dodržiavať učitelia, rodičia a žiaci, v prípade, že sa šikanovanie vyskytne, musia byť jasné a v škole s nimi musia byť všetci podrobne oboznámení.

Rady učiteľom, keď sa v škole stretnú so šikanovaním

- Zachovajte klud.
- Zodpovednosť je na vašej strane, emotívne reakcie môžu žiaka, ktorý šikanuje, iba pobaviť a umožnia mu ovládnuť situáciu.
- Berte incident alebo správu o ňom celkom vážne.
- Čo najrýchlejšie začnite pracovať na postupe, ako tento jav v jeho správaní odstrániť. Dobré si rozmyslite, či by daná situácia mala byť riešená súkromne alebo verejne. Zistíte, ktorí žiaci sú do danej situácie zapletení.
- Vyjadrite postihnutému svoje pochopenie: nescie sa cítiť trápne alebo hlúpo.
- Ponúknite postihnutému konkrétnu pomoc, radu alebo podporu.
- Žiakovi, ktorý šikanuje, jasne naznačte, že s jeho chovaním nesúhlasíte.
- Pokiaľ musíte, žiaka, ktorý šikanuje, potrestajte, ale je potrebné dávať si veľký pozor na to, ako to urobíte: agresívna reakcia totižto signalizuje, že kto má moc, má i právo šikanovať.
- Veľmi jasne treba žiakovi vysvetliť, ako a prečo ho trestáte.
- Záležitosť oznámte vedeniu školy alebo inej zodpovednej osobe, napríklad koordinátorovi prevencie, výchovnému poradcovi, triednemu učiteľovi.
- Informujte kolegov, pokiaľ k incidentu došlo v prostredí, v ktorom by všetci mali byť opatrní. Pošlite rodičom jasnú a výstižnú správu a uistite ich, že máte záujem prípad riešiť za ich pomoci.
- Dávajte si pozor, aby ste incident v kolektíve ďalej nepripomínali.

- Pokiaľ odhalíte spúšťací faktor, pokúste sa vopred novému výskytu incidentu zabrániť.

Čo nesmieme urobiť:

- Obet' odmietnuť, ale na druhej strane ani ju úzkostlivo chrániť, najmä vtedy, ak si chce pomôcť sama.
- Považovať žiaka, ktorý šikanoval, za neustále zlého: pokúste sa s ním individuálne a objektívne zhodnotiť jeho vlastné správanie. Odsudzujeme skutok, nie dieťa !!!
- Pokúsiť sa utajiť incident pred rodičmi obeti alebo žiaka, ktorý šikanoval.
- Pozvať si rodičov do školy, pokiaľ nemáte pripravený konštruktívny plán, ktorý môžete obidvom stranám predložiť.

Ako môže pomôcť rodič svojmu dieťaťu

Keď vaše podozrenie prerastie v istotu, že vaše dieťa je šikanované, môžete postupovať podľa týchto krokov:

- **Poskytnite dieťaťu maximálnu oporu**, rozprávajte sa o situácii s dieťaťom, verte mu a berte jeho slová vážne, nezľahčujte problém.
- **Obidvaja rodičia by mali spoločne navštíviť triedneho učiteľa** a riaditeľa školy a zistiť, či je škola schopná poskytnúť odbornú pomoc. Podľa toho sa rozhodnúť ďalej.
- V prípade, že **škola by rada pomohla, ale nemá odborné skúsenosti**, je potrebné dohodnúť sa na urýchlennom vyhľadani odborníka, ktorý by s triednym učiteľom spolupracoval.
- V prípade, že **škola spolupracuje s odborníkom**, je vhodné dohodnúť, ako budete informovaní a priebehu nápravy.
- V prípade, že **škola nejaví záujem o riešenie**, alebo tvrdí, že problém zvládne, ale nepresvedčí vás o svojej odbornosti, môžete kategoricky odmietnuť neodborný zásah, informovať nadriadené inštitúcie a zaistiť právnu ochranu dieťaťa.

Podľa situácie v škole, ale aj ďalších okolností, môžete uvažovať o ďalších opatreniach:

- zaistiť ochranu dieťaťa na ceste do školy a domov,
- podať na polícii trestné oznámenie na agresorov, ktorí týrajú vaše dieťa,
- kontaktovať sa s orgánmi školy, kde majú zastúpenie ostatní rodičia a spoločne hľadať pomoc,

- nadviazať kontakt s odborníkom v Centre pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie, prípadne s inými poradenskými zariadeniami.

Adresy so zdrojom informácií:

www.zodpovedne.sk

www.statpedu.sk

www.modernaskola.sk (rodičovský servis – adresár všetkých CPPPaP na Slovensku),

www.minimalizacesikany.cz

www.prevenciasikanovania.sk